

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

XXXVI. Ecquid est liberum arbitrium?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

III. DE LIBERI AR- BITRII NATURA.

QVÆSTIO XXXVI.

Ecquid est Liberum Arbitrium?

AVTOR. I. *Liberum arbitrium est Iudicium rationis, cum Electione voluntatis: ita Magist. 2. Sent. 2. Alijs significat solius rationis actum, id est, iudicium: Quia, ait S. Bern. liberè de actu voluntatis iudicat. Vel, ait Tapperus, quia indifferens est; & in particulari iudicamus, ut volumus.*

3. D. Thomæ, & S. Patribus significat actum solius Voluntatis; eò quòd is solus verè & propriè liber sit: Diciturque Electio; quæ est quædam quasi iudicium ultimum voluntatis. Sic dicitur, viue pro arbitrio.

Arbitrium verò dicitur potius, quàm iudicium; quia Arbitri sunt liberiores Iudicibus: Hi enim tenentur sequi leges in iudicando; ut, si iudicare secius videantur, ab eis possit appellari: Arbitri verò sententiam ferunt, ut volunt; nec ab eis datur appellatio.

Arbitri, & voluntatis eadem potentia est; Et potentia hæc, quâ respicit finem, *Voluntas*; quâ media, *Arbitrium* dicitur.

Libertas triplex est: *Natura*; quâ concreatâ nobis liberamur ab naturali inclinatione, nos ad determinatum actum necessitante. *Gratia*, quâ ab peccatis; *Gloria*, quâ ab mortalitate liberamur.

Libertas Natura duplex est.

I. *A Coactione simplici*: Sic libera sũt,

quæ, etsi non possint non fieri, sunt tamen spontè: Ut cum Deus gignit Filium, cum appetimus beatitudinem.

II. *A Necessitate*, quâ libera sunt, quæ pro arbitrio possumus velle, aut non velle, aut nolle: ut dum loquimur. &c.

I. CALVINVS. Inst. 2. c. 2. §. 4. coniunctũ hoc, (*Liberum arbitrium*) fert impatienter. Nimis, ait, Philosophicè hac de locuti sunt, qui se Christi iactant discipulos. Nam quasi adhuc integer staret homo, semper apud Latinos *Liberi arbitrii*, extitit nomen. Græcos verò non puduit multò arrogantius usurpare vocabulum; siquidem ἀνεξέσσιον dixerunt; ac si potestas sui ipsius penes hominem fuisset. 2. Ib. §. 8. Si quis vocis huius (*Liberum Arbitrium*) usum non prauâ intelligentiâ sibi permittat; per me quidem non vexabitur ob eam rem. Sed quia sine ingenti periculo non posse retineri censeo; magno contrâ Ecclesia bono futurum, si ABOLÉATVR. Neque ipse usurpare velim; & alios, si me consulant, ABSTINERE optarim.

AVTOR. Etsi vocabulum hoc, *Liberum Arbitrium*, in S. Scriptura non fit; res ipsa tamen habetur. Num. 30. *In arbitrio viri erit.* &c. 2. Reg. 34. *Trium tibi optio datur, elige.* Dan. 12. *Quid eligam.*

DICO igitur Caluinistis, quod S. Aug. l. 7. c. 9. de Trin. Pascensio Ariano, contendenti vocem ἐπιουσιον in scriptura non extare; respondit, *Esi nomen non reperitur: res tamen habetur in ea.*

Liberum arbitrium igitur est potentia; non habitus, vel actus; libera; non indeterminata ceu voluntas; intelligenti nature attributa, ut subiecto; ex his, que ad finem aliquem conducunt, ut obiecta potentia, versantis circa Me dia tantum; unum præ alio eligendi, actu contrarietatis seu specificationis; aut respuendi, actu contradictionis.

QVÆ-